

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om omkostningerne ved ikke at virkeliggøre EU — fordelene ved det indre marked

(sonderende udtalelse)

(2022/C 443/07)

Ordfører: **Philip VON BROCKDORFF**

Medordfører: **Émilie PROUZET**

Anmodning om udtalelse	Formandskabet for Rådet for Den Europæiske Union, 26.1.2022
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug
Vedtaget i sektionen	27.6.2022
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	63/1/1
Vedtaget på plenarforsamlingen	13.7.2022
Plenarforsamling nr.	571
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	194/0/3

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) mener, at det indre marked handler om at forbedre velfærden gennem social og økonomisk konvergens med henblik på at mindske ulighederne og sikre, at forværringen af de sociale skævheder ikke ender med at blive en alvorlig hindring for den europæiske integration.

1.2. Efter EØSU's mening bør nationale retlige instrumenter, der potentielt er til hinder for det indre marked, meddeles Kommissionen og kommenteres og evalueres. Ellers bliver disse procedurer ineffektive og skaber unødvendige hindringer.

1.3. Med hensyn til national certificering anbefaler EØSU, at medlemsstaterne forpligter sig til mindre restriktive nationale foranstaltninger via »styrket samarbejde«.

1.4. EØSU opfordrer også til en effektiv gennemførelse og håndhævelse af allerede forhandlede og vedtagne direktiver som f.eks. pakken om bedre regulering.

1.5. EØSU mener, at forordningen om digitale tjenester⁽¹⁾ og forordningen om digitale markeder⁽²⁾ er et afgørende skridt i retning af at opnå lige vilkår for alle operatører på digitale markeder. Desuden bør maksimal harmonisering af forordningen om digitale markeds anvendelsesområde være en prioritet.

1.6. På samme måde er den frie udveksling af data afgørende for europæisk innovation og virksomhedernes vækst og udgør en støtte for det digitale indre marked.

1.7. EØSU understreger, at territoriale forsyningsbegrænsninger hæmmer udviklingen af det indre marked, og opfordrer Kommissionen til at tage fat på de konkurrencebegrænsende virkninger af de territoriale forsyningsbegrænsninger.

1.8. EØSU anbefaler en koordineret tilgang mellem medlemsstaterne vedrørende markedsføring af produkter, der er berørt af krisen i Ukraine. Krisen forårsaget af Ruslands aggression har skabt enorme forsyningsrestriktioner.

⁽¹⁾ COM(2020) 825 final (EUT C 286 af 16.7.2021, s. 70).

⁽²⁾ COM(2020) 842 final (EUT C 286 af 16.7.2021, s. 64).

1.9. EØSU anbefaler mere effektive nationale politiske foranstaltninger og mobilitetsincitamenter med vægt på aktive arbejdsmarkedspolitikker såsom arbejdsmarkedsrelaterede ydelser til EU-arbejdstagere.

1.10. EØSU erkender, at kapitalmarkedsunionen er et komplekst projekt, men hæfter sig ved, at EU stadig har 27 kapitalmarkeder og finansielle markeder, der ikke fungerer som ét, hvilket begrænser det indre markeds potentiale.

1.11. I en tid med stor usikkerhed er det nødvendigt at sikre en konkurrencepolitik, der især er rettet mod at gennemføre de omstillinger, som EU har forpligtet sig til. Desuden må der ikke tillades nogen form for kommerciel, social, lovgivningsmæssig, skattemæssig eller miljømæssig dumping, der fordrejer konkurrencen.

1.12. Endelig er det EØSU's opfattelse, at der, navnlig i nøglesektorer, bør indføres en »åben strategisk autonomi« for at bidrage til at opbygge modstandsdygtighed, diversificering og en ambitiøs handelsdagsorden.

2. Baggrund

2.1. Målet med det indre marked

2.1.1. Målet med EU's indre marked var at fjerne hindringerne for bevægeligheden for varer, tjenesteydelser, kapital og personer i et forsøg på at øge produktiviteten og konkurrenceevnen i hele EU.

2.2. Fælles ansvar for det indre marked

2.2.1. Det indre markeds funktion er et fælles ansvar mellem EU og medlemsstaterne. I den nuværende situation er der imidlertid stadig mange forskelle i fortolkningen og anvendelsen af EU-lovgivningen. I mange tilfælde kan sådanne forskelle anses for at være uberettigede eller uforholdsmæssige, og under alle omstændigheder udgør de en hindring for den frie bevægelighed for personer, varer og tjenesteydelser.

2.3. Medlemsstaternes ansvar

2.3.1. Objektivt set kan der være gyldige grunde til forskelle mellem medlemsstaterne, men sådanne begrundelser gives ikke altid, og det er heller ikke altid, at medlemsstaterne forsøger at veje begrundelserne på nationalt plan op mod mulige negative virkninger på det indre marked. Som følge heraf er der stadig mange lovgivningsmæssige og ikkelovgivningsmæssige hindringer i EU, som gør det indre marked »ufuldstændigt« og fragmenteret, f.eks.:

— national lovgivning begrundet i den antagelse, at det er nærhedsprincippet, der anvendes

— manglende anerkendelse af princippet om gensidig anerkendelse

— overregulering i national ret, også kendt som »gold plating«, og fejlagtig gennemførelse, hvor nationale regeringer og parlamenter overregulerer i forbindelse med gennemførelsen af EU-lovtekster, der er blevet vedtaget på EU-plan. En række hindringer for det indre marked skyldes således ukorrekt eller ufuldstændig anvendelse af EU-lovgivningen, og at medlemsstaterne anvender nationale regler, der er i modstrid med målene for det indre marked. Unøjagtig eller ukorrekt gennemførelse i medlemsstaterne og manglende håndhævelse fra Kommissionens side har derfor skadelige konsekvenser både på EU-plan og på nationalt plan for såvel borgere som virksomheder

— anvendelse på nationalt plan af kommende europæiske foranstaltninger, hvor regeringer og parlamenter forsøger at foregribe gennemførelsen af EU-foranstaltninger ved at sætte nationale interesser først på trods af, at EU-politikkerne stadig er under udvikling af Kommissionen. Et eksempel herpå er EU's politik for den cirkulære økonomi

— prioritering af nationale interesser i spørgsmål om strategiske europæiske økosystemer.

2.4. Økonomiske omkostninger ved restriktioner for det indre marked

2.4.1. Ovennævnte eksempler illustrerer de vigtigste omkostninger ved ikke at virkeliggøre EU, og flere undersøgelser har faktisk fremhævet de enorme økonomiske fordele ved et »fuldstændigt« indre marked. Europa-Parlamentets sammenfattende rapport har vist, at disse beløber sig til mellem 650 mia. EUR og 1,1 bio. EUR om året, hvilket svarer til mellem 5 og 8,6 % af EU's BNP ⁽³⁾.

2.4.2. I den samme RAND Europe-undersøgelse for Europa-Parlamentet blev de økonomiske virkninger af færre handelshindringer i det indre marked undersøgt. Ifølge undersøgelsen vil virkningen af forbedrede handelsstrømme, økonomisk vækst og jobskabelse som følge af færre handelshindringer medføre økonomiske fordele på mellem 183 og 269 mia. EUR om året ⁽⁴⁾.

2.4.3. Kommissionens vurdering af et fuldt integreret digitalt indre marked i EU er også relevant med hensyn til tabte potentielle fordele. Kommissionen påpeger, at et sådant vil fremme innovation, bidrage med 415 mia. EUR til EU's økonomi hvert år og skabe hundredtusindvis af nye job ⁽⁵⁾.

2.4.4. Alt dette peger på de betydelige potentielle økonomiske fordele (og dermed forbundne velfærdsfordele), som et mere komplet indre marked vil give. Sagt på en anden måde repræsenterer dette de samlede økonomiske omkostninger eller den tabte merværdi og den mistede nytte for fællesskabet ved ikke at virkeliggøre EU.

2.4.5. På trods af begrænsningerne har det indre marked indtil videre bidraget til at bevare og fremme EU's økonomiske velstand. EU's økonomis konkurrenceevne og modstandsdygtighed skal imidlertid styrkes gennem yderligere reformer af det indre marked og ved at tackle strategiske afhængigheder. Der er også behov for at fremme en iværksætterkultur i EU, hvor innovative virksomheder af alle størrelser, navnlig mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder (SMV'er) samt nyetablerede virksomheder, får mere effektiv støtte og kan trives og dermed bidrage til mere modstandsdygtige og sammenhængende samfund. Lige så vigtigt er det, at et velfungerende indre marked vil fremme visionen om et mere socialt Europa, som sætter borgernes velfærd øverst på den politiske dagsorden og bidrager til at undgå en negativ social udvikling.

3. Begrænsninger

3.1. De nuværende restriktioner omfatter restriktioner i forbindelse med regulering, spørgsmål vedrørende national lovgivning, skattespørgsmål, logistik- og forsyningsspørgsmål og andre mere nuancerede forskelle mellem EU-medlemsstaterne, som gør, at handelen i EU stadig er vanskelig.

3.2. Restriktionerne hæmmer også vigtige økonomiske sektorer såsom tjenesteydelser, der fortsat er opdelt efter nationale grænser, som det fremgår af nedenstående:

- historisk restriktive nationale bestemmelser, der ofte er begrundet i nærhedsprincippet
- mangelfuld gennemførelse og anvendelse af servicedirektivet, der hindrer etableringsfriheden, den frie bevægelighed for tjenesteydelser og den frie udveksling af tjenesteydelser
- nationale handelslove, der hæmmer erhvervslivet i deres måde at drive forretning på. Ofte hæmmer disse love sektorens konkurrenceevne, er protektionistiske og undergraver investeringer foretaget af troværdige og legitime virksomheder i andre medlemsstater
- nationale krav, der hindrer den frie bevægelighed for varer. Ofte anmelder medlemsstaterne ikke nye nationale tekniske krav i overensstemmelse med proceduren i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/1535 ⁽⁶⁾ og undlader at anvende princippet om gensidig anerkendelse i forbindelse med ikkeharmoniserede aktiviteter som f.eks. i direktiverne om overregulering osv.

⁽³⁾ <https://www.rand.org/blog/2017/11/why-the-eu-single-market-has-still-not-reached-its.html>

⁽⁴⁾ <https://www.rand.org/blog/2017/11/why-the-eu-single-market-has-still-not-reached-its.html>

⁽⁵⁾ <https://www.rand.org/blog/2017/11/why-the-eu-single-market-has-still-not-reached-its.html>

⁽⁶⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/1535 af 9. september 2015 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester (EUT L 241 af 17.9.2015, s. 1).

3.3. EØSU påpeger, at traktatbrudsprocedurer er langvarige og dyre, og at udfaldet er uvist. For virksomhederne udgør dette for høj en udgift og afskrækker dem fra at udvide deres virksomhed eller fra at investere andetsteds i EU. Desuden fratager disse begrænsninger forbrugerne flere valgmuligheder, bedre service og lavere priser. EØSU efterlyser også en større indsats fra Kommissionens side, når det gælder anvendelse af traktatbrudsprocedurer.

3.4. Disse omkostninger påvirker økonomien som helhed og begrænser konkurrenceevnen, vækstpotentialet og den videre udvikling af markedsøkonomien.

3.5. Som i alle andre økonomier påvirkes EU af eksterne chok, men reaktionen på disse chok og markedernes reaktion afhænger hovedsageligt af de enkelte medlemsstaters politikker på nationalt plan og de foranstaltninger, der træffes for at stimulere den økonomiske adfærd. Krigen i Ukraine har blotlagt EU's afhængighed af globale værdikæder. Den krise, der er under udvikling, vil sandsynligvis påvirke sektorerne forskelligt, men der er ingen tvivl om, at det indre markedes akilleshæl er blevet blottet. Det gælder navnlig restriktionerne for den frie bevægelighed for varer, tjenesteydelser og råvarer.

3.6. Endelig skal det bemærkes, at ca. 82 % af de produkter, der handles i det indre marked, er omfattet af harmoniserede regler, og ca. 18 % af handelen med varer inden for EU er omfattet af gensidig anerkendelse. Der er imidlertid stadig nye tilfælde af nationale tekniske forskrifter, som synes at være i strid med EU-lovgivningen. Desuden har der i mange medlemsstater også i den seneste tid været en stigning i de nationale mærkningskrav for fødevarer og drikkevarer, der begrundes i forbrugerbeskyttelse og miljøet. Samtidig fungerer princippet om gensidig anerkendelse ikke tilfredsstillende. Beviset herpå er, at 71 % af de SMV'er, der ansøgte om den eksisterende ordning for gensidig anerkendelse af ikkeharmoniserede varer, blev nægtet adgang til markedet.

4. Afhjælpning af restriktionerne

4.1. De foranstaltninger, der nævnes nedenfor, vil kunne bidrage til at frigøre nogle af de potentielle økonomiske fordele ved det indre marked.

4.2. Bedre udnyttelse af eksisterende værktøjer

4.2.1. EØSU mener, at udkast til nationale tekster, der potentielt hindrer det indre marked, skal meddeles Kommissionen og kommenteres og evalueres. Uden en forpligtelse fra medlemsstaternes side til at underrette og kommentere/evaluere, forbliver disse procedurer ineffektive. Der er derfor behov for mere effektiv overvågning til støtte for harmoniseringen af reguleringen af produktmarkederne i EU's medlemsstater. F.eks. har detailsektoren for nylig oplevet en voldsom stigning i omfanget af nationale restriktioner gennem tilladelser og lokale indholdskrav. Dette er i modstrid med traktatens artikel 28 og 30, idet der ofte anvendes national genafprøvning ved køb af produkter, der allerede lovligt er bragt i omsætning på det indre marked. Med hensyn til tjenesteydelser er EØSU også af den opfattelse, at notifikationsproceduren i henhold til servicedirektivet ikke fungerer så godt som forventet. Med hensyn til etableringsfriheden beklager EØSU at kunne konstatere, at medlemsstaterne ikke er nået frem til et kompromis om forslaget til et såkaldt notifikationsdirektiv. En sådan tekst ville have øget medlemsstaternes forpligtelse til at underrette Kommissionen om udkast til love eller regulativer om tilladelsesordninger for tjenesteydelser (og dermed for byplanlægning) ⁽⁷⁾. EØSU opfordrer også Kommissionen og medlemsstaterne til at give mere detaljerede oplysninger om den begrundelse og proportionalitet, der anvendes, når medlemsstaterne giver meddelelse om tekniske forskrifter. Det er også vigtigt at sikre, at anmeldte krav underkastes passende kontrol, uanset hvilken notifikationsprocedure der anvendes ⁽⁸⁾. For grundlæggende at løse problemet mener EØSU, at der er behov for et yderligere lovgivningsmæssigt skift fra minimumsharmonisering til maksimumsharmonisering.

4.2.2. Et andet område, der giver anledning til bekymring, er anvendelsen af foranstaltninger, der foregriber planlagt EU-lovgivning såsom national certificering, og som anvendes med det udtrykkelige formål at sikre et vist beskyttelsesniveau, navnlig i landbrugsfødevarerektoren. EØSU mener, at sådanne restriktioner er direkte protektionistiske, men når de bliver afsløret, er den proces, der fører til, at de trækkes tilbage, ofte langsom og byrdefuld, hvilket gør, at sådanne restriktioner pålægges detailhandlerne alt for længe. For at forhindre dette mener EØSU, at medlemsstaterne i stedet kunne forpligte sig til mindre restriktive nationale foranstaltninger via »forstærket samarbejde«, som er tilladt i henhold til traktaten. EØSU henviser også til det paneuropæiske personlige pensionsprodukt som en standarddrømme til støtte for det indre marked, som kunne anvendes på andre områder.

⁽⁷⁾ 2016/0398 (COD), https://eur-lex.europa.eu/procedure/DA/2016_398.

⁽⁸⁾ Undersøgelse af medlemsstaternes proportionalitetsvurdering, når de vedtager krav relateret til detailvirksomheder i henhold til direktiv 2006/123/EF.

4.2.3. EØSU er desuden af den opfattelse, at det europæiske semester kunne være et effektivt redskab til at løse disse problemer, navnlig gennem proportionelle foranstaltninger fra Kommissionens side, herunder en eventuel suspension af EU-midler, hvis tilsagnene om landespecifikke henstillinger ikke overholdes. Dette er i tråd med Kommissionens vejledning til medlemsstaterne om genopretnings- og resiliensplanerne, som fremhæver fjernelsen af lovgivningsmæssige og ikkelovgivningsmæssige hindringer for det indre marked, samt de betingelser under hvilke medlemsstaterne skal leve op til kravene i det europæiske semester.

4.2.4. Endelig opfordrer EØSU til en effektiv gennemførelse og håndhævelse af allerede forhandlede og vedtagne direktiver. I den forbindelse bør Kommissionen og medlemsstaterne forpligte sig til at gennemføre pakken om bedre regulering med udgangspunkt i konsekvensanalyser af høj kvalitet.

4.3. Udnyttelse af potentialet i det digitale indre marked

4.3.1. EØSU mener, at den voksende digitale økonomi i Europa giver mulighed for økonomisk vækst, og at de potentielle økonomiske gevinster kan realiseres gennem en større integration af digitale tjenester på tværs af medlemsstaterne.

4.3.2. EØSU mener derfor, at forordningen om digitale tjenester og forordningen om digitale markeder er et afgørende skridt i retning af at opnå lige vilkår for alle operatører på digitale markeder. Forordningen om digitale tjenester og forordningen om digitale markeder behandler spørgsmålet om ligebehandling af europæiske og globale onlineudbydere på en meningsfuld måde ved at fokusere på specifikke tjenester, uanset hvor tjenesteudbyderen befinder sig, eller hvilken lov der finder anvendelse på leveringen af tjenesten. Det er desuden en absolut prioritet for EØSU at forhindre, at en mangedobling af national lovgivning yderligere fragmenterer det indre marked.

4.3.3. Der kan også opnås betydelige økonomiske gevinster ved at øge brugen af onlinetjenester og forbedre den digitale infrastruktur i EU. I den forbindelse anbefaler Kommissionen, at man bevæger sig i retning af en fuldt funktionsdygtig ordning for offentlige e-indkøb og e-fakturering. Imponerende nok tyder skøn på, at en fuldstændig overgang til e-indkøb kan generere 50-75 mia. EUR om året⁽⁹⁾.

4.3.4. Endelig mener EØSU, at den frie udveksling af data er afgørende for europæisk innovation, for virksomhedernes vækst, uanset deres størrelse, for jobskabelsen og for gennemførelsen af et digitalt indre marked. Lovgivningen til støtte for den frie udveksling af data er allerede på plads. Ubejregede datalokaliseringsskrav bør imidlertid undgås.

4.4. Fjernelse af forsyningsbegrænsninger

4.4.1. EØSU bemærker, at geoblokeringsforordningen fra 2018 har bidraget til at lette handelen inden for EU. De europæiske forbrugere er imidlertid stadig udsat for geoblokering af varer og tjenesteydelser. EØSU fremhæver faktisk eksistensen af vedvarende territoriale forsyningsbegrænsninger, som kan opstå gennem forskellig praksis såsom at nægte at levere eller true med at ophøre med at levere til en bestemt distributør, begrænse de mængder, der er til rådighed for salg i medlemsstaterne, uforklarlige forskelle i produktserier og priser mellem medlemsstaterne eller ved at begrænse sproglige muligheder for produktemballage. EØSU understreger, at de territoriale forsyningsbegrænsninger hæmmer udviklingen af det indre marked og dets potentielle fordele for forbrugerne, og opfordrer Kommissionen til at tage fat på de konkurrencebegrænsende virkninger af de territoriale forsyningsbegrænsninger med henblik på at opnå et fuldt fungerende indre marked.

4.4.2. Den russiske invasion af Ukraine har kastet lys over enorme energi- og fødevarerikkerhedsrisici, der kræver en fælles strategisk tilgang fra EU's side. EØSU mener, at et velfungerende indre marked kan understøtte denne strategi og lette noget af det pres på priserne, der hurtigt udhuler købekraften i hele EU. I den forbindelse bifalder EØSU bestræbelserne på EU-plan på at samarbejde om fælles indkøb af gas (på frivilligt grundlag) for at lette presset på energipriserne.

4.4.3. EØSU beklager imidlertid, at der hidtil ikke er blevet gjort forsøg på en koordineret tilgang mellem medlemsstaterne for så vidt angår andre produkter, der er berørt af krisen i Ukraine.

⁽⁹⁾ <https://www.rand.org/blog/2017/11/why-the-eu-single-market-has-still-not-reached-its.html>

4.5. *Forbedring af arbejdstageres og erhvervsudøveres mobilitet på tværs af grænserne*

4.5.1. Grænseoverskridende mobilitet for arbejdstagere og erhvervsudøvere i hele EU er fortsat en udfordring, hvilket begrænser udbuddet og skaber uoverensstemmelser mellem udbuddet og efterspørgslen efter arbejdskraft i sektorer som IT- og højteknologiindustrien til trods for EU-politikker, der har til formål at fremme den frie bevægelighed for personer. Europæiske og nationale data tyder på, at mobiliteten både mellem og inden for landene fortsat er lav, også sammenlignet med andre lande.

4.5.2. EØSU anbefaler navnlig mere effektive nationale politiske foranstaltninger, der giver mobilitetsincitament, med vægt på aktive arbejdsmarkedspolitikker såsom arbejdsmarkedsrelaterede ydelser til EU- og tredjelandsarbejdstagere med flygtningestatus. I den forbindelse mener EØSU, at værtslandes tilbud om økonomiske incitament for jobsøgende til at tage et job i en anden medlemsstat eller en anden region vil fremme mobiliteten yderligere. Desuden skal der gøres en større indsats for at forbedre informationen om job i andre EU-lande og om hjælp til flytning for at støtte logistikken i forbindelse med at flytte fra et land til et andet — f.eks. ved at finde indkvartering, registrering med henblik på skatteformål, finde skole til eventuelle børn, evt. hjælp til at finde et job til partneren osv. EØSU henleder imidlertid opmærksomheden på, at arbejdskraftmobilitet i EU har været offer for denne hidtil usammenhængende tilgang. Yderligere usammenhængende foranstaltninger på navnlig nationalt plan skal undgås.

4.5.3. Det er fortsat et problem i hele EU at få anerkendt eksamensbeviser og kvalifikationer, som er afgørende for at besætte ledige stillinger, hvor der stadig er mangel på arbejdskraft. EØSU er af den opfattelse, at det nuværende system stadig er alt for afhængigt af de enkelte regeringer, og at medlemsstaterne frit kan anvende deres egne regler. Kommissionen bør sikre, at der anvendes en mere harmoniseret tilgang til anerkendelse af eksamensbeviser og andre kvalifikationer på tværs af medlemsstaterne.

4.5.4. Endelig kan en forbedring af mobiliteten for arbejdstagere og erhvervsudøvere i EU kun ske, hvis de eksisterende bestemmelser håndhæves bedre, og hvis der er adgang til information, og medlemsstaterne samarbejder. EØSU konstaterer, at de enkelte medlemsstater kan være tilbageholdende med flere reformer af det indre marked på grund af frykten for, at dette kan føre til tab af arbejdspladser på kort sigt og nedgang i sektorer, navnlig i de lande, der allerede halter bagefter, samt i lande/sektorer med lav produktivitet. I teorien burde arbejdskraftens frie bevægelighed bidrage til at løse dette problem, men ud fra et nationalt perspektiv kan det i mellemtiden føre til tab af ressourcer og potentiel hjerneflugt.

4.6. *Forbedring af kapitalstrømmene og de finansielle tjenesteydelser i hele EU*

4.6.1. Det samme gælder for EU's kapitalmarkeder. EØSU erkender, at kapitalmarkedsunionen er et komplekst projekt, der har til formål at udbyde og yderligere integrere EU-medlemsstaternes kapitalmarkeder. Dette kræver, at der vedtages foranstaltninger og lovgivningsmæssige ændringer på en lang række områder og medfører ansvar ikke kun på EU-plan, men også på medlemsstatsniveau. EØSU bemærker, at gennemførelsen af kapitalmarkedsunionen stadig er et fjernt mål i 2022. På trods af visse fremskridt, navnlig med EU's genopretningspakke vedrørende kapitalmarkederne har EU stadig 27 kapitalmarkeder, der ikke fungerer som ét. De europæiske finanser er fortsat stærkt opdelt efter nationale grænser, og sparerne og investorerne er stærkt afhængige af de nationale systemer. Det gælder også finansielle tjenesteydelser generelt, herunder finansielle detailtjenesteydelser og indenlandsk opsparing.

4.6.2. EØSU mener, at dette begrænser både den økonomiske genopretning og gør, at det indre marked ikke kan fungere ordentligt. De økonomiske fordele ved kapitalmarkedsunionen er tydelige, men gennemførelsen af kapitalmarkedsunionen kræver både politisk opbakning fra de enkelte medlemsstater og effektiv vedtagelse af initiativer styret af Kommissionen, herunder initiativer, der har til formål at styrke euroens internationale rolle. Desuden må digitaliseringsens rolle med hensyn til at lette kapitalmarkedsunionen ikke undervurderes.

4.7. *En langt stærkere politisk vilje til at fjerne restriktionerne for det indre marked*

4.7.1. I en tid med stor usikkerhed ser EØSU gerne en konkurrencepolitik, der er særligt rettet mod at gennemføre de omstillinger, som EU selv har indledt. Disse omstillinger kræver ambitiøse handels- og investeringspolitikker, ekstraordinære offentlige og private investeringer, innovation, yderligere sociale, økonomiske og miljømæssige fremskridt og et velfungerende indre marked. Alt dette skal understøttes af en retlig og finansiell ramme, der sikrer lige vilkår på markedet for alle aktører, regioner og borgere i hele EU. Integriteten af det indre marked og det forhold, at det ikke er fragmenteret, er en nøgelfaktor i denne henseende. En velfungerende politik for det indre marked og en velfungerende konkurrencepolitik, der gør det muligt for virksomheder og forbrugere at få adgang til en omfattende markeds konkurrence på lige vilkår, er altafgørende for at stimulere effektiviteten og innovationen og skabe et miljø, hvor succesrige virksomheder kan vokse.

4.7.2. Efter EØSU's mening giver harmonisering og fjernelse af hindringer for den frie bevægelighed på området mulighed for udvikling af konkurrence, innovation og produktivitetsevinster. Enhver form for kommerciel, social, lovgivningsmæssig, skattemæssig eller miljømæssig dumping, der forvrider konkurrencen, bør ikke tillades. EØSU forventer, at alle medlemsstater respekterer dette og kræver, at vores eksterne partnere respekterer vores grundlæggende værdier og rettigheder på det sociale, erhvervs-mæssige og miljømæssige område.

4.7.3. EØSU advarer om, at det indre marked ikke længere bør betragtes som en glorificeret udgave af en global handelsaftale, hvis egenskaber kan justeres under forhandlingerne. Det indre marked er meget mere end det. Det handler også om at forbedre velfærden gennem social og økonomisk konvergens med henblik på at mindske ulighederne og sikre, at forværringen af de sociale skævheder og den generelle stigning i fattigdommen ikke ender med at blive alvorlige hindringer for den europæiske integration. I dette øjemed understreger EØSU de grundlæggende sociale rettigheder og arbejdstagerrettigheder med hensyn til en anstændig løn og anstændige arbejdsforhold, ikke blot i deres samspil med de økonomiske friheder, men også for så vidt angår det indre marked og arbejdsmarkedet, konkurrencen og enhver anden EU-politisk foranstaltning, herunder, men ikke begrænset til, områder som økonomisk styring, handel, digitalisering og miljø. Den har også til formål at sikre og styrke arbejdsmarkedets parterers autonomi ved at etablere en klar forbindelse til respekten for og fremme af kollektive sociale rettigheder. Det er også afgørende at sikre, at de grundlæggende rettigheder er fuldt ud beskyttet i traktaterne.

4.7.4. EØSU erkender, at det indre marked er nødt til løbende at reagere på teknologiske ændringer, globalisering, udviklingstendenser på uddannelses-, arbejds- og kapitalmarkederne og ikke mindst globale kriser og konflikter. I den nuværende situation er der ikke plads til business as usual-forslag — den nuværende krisesituation og de ændrede omstændigheder skal tages med i betragtning, når der foreslås lovgivning.

4.7.5. EØSU er også af den opfattelse, at der bør vedtages en »åben strategisk autonomi«, navnlig i nøglesektorer. Dette vil bidrage til at opbygge modstandsdygtighed gennem åbenhed, en ambitiøs handelsdagsorden, samarbejde med ligesindede partnere og diversificering og til at undgå protektionisme.

4.7.6. Endelig er EØSU ked af at kunne konstatere, at her umiddelbart inden 30-året for EU's indre marked, er det endnu ikke blevet fuldført.

Bruxelles, den 13. juli 2022.

Christa SCHWENG
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg
